

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра італійської філології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри ІФ
Ганна ТРИФОНОВА
(підпис)
«27» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НДПП 1.2.3 Порівняльна лінгвістика

Освітньо-професійна програма	Філологія. Переклад (італійська)
спеціальність	035 Філологія
спеціалізація	035.052 романські мови та літератури (переклад включно), перша-італійська
факультет	іноземних мов

2020 – 2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни: Порівняльна лінгвістика для студентів ОС «Бакалавр» ОПП «Філологія. Переклад (італійська)»

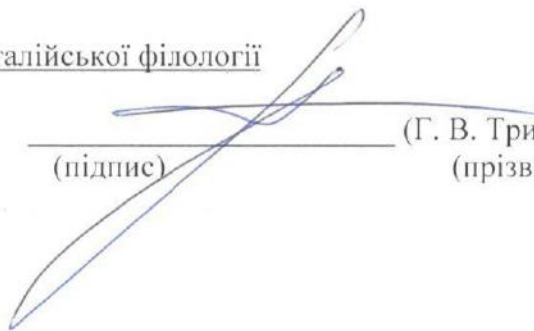
Розробники: доцент кафедри італійської філології Трифонова Г. В.

Оновлено згідно з навчальним робочим планом на 2020 – 2021 р.р. старшим викладачем кафедри італійської філології Грачовою А. В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри італійської філології

Протокол від «27» серпня 2020 року №1

Завідувач кафедри італійської філології

(підпис) (Г. В. Трифонова)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	Нормативна	
Модулів – 2	ОПП: Спеціальність: <u>035 Філологія, спеціалізація</u> <u>035.052 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – італійська, освітня програма «Філологія. Переклад (італійська)»</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 6		3-й	-
Загальна кількість годин – 180		Семестр	
		5-й 6-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4,2 самостійної роботи студента – 6,4	Освітній рівень: бакалавр	Лекції	
		40 год.	-
		Практичні, семінарські	
		32 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		106 год.	-
		Індивідуальні завдання:	
		2 год.	
		Вид контролю:	
		I семестр – залік II семестр - іспит	

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%): 40 % / 60%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: забезпечити студентів знаннями про особливості порівняльного підходу до визначення рис мов світу, сформуванню теоретичну базу щодо спільних та відмінних рис на фонетичному, фонологічному, лексичному, граматичному та стилістичному рівнях на прикладі германських, романських та слов'янських мов, дати уявлення про систему мов світу та принципи класифікації мов.

Завдання:

- ознайомити студентів із сучасними дослідженнями в галузі порівняльної лінгвістики та порівняльно-історичного мовознавства;
- узагальнити знання лінгвістичних явищ різних рівнів (фонетичного, лексичного, морфологічного, синтаксичного, стилістичного);
- визначити основні спільні та відмінні риси германських, романських та слов'янських мов;
- розглянути принципи класифікацій мов світу;

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- передумови формування порівняльної лінгвістики як науки;
- основних представників наукової галузі, які зробили вагомий внесок у формування порівняльної лінгвістики та порівняльно-історичного мовознавства;
- основні підходи до класифікації мов світу;
- генеалогічну та морфологічну класифікації мов;
- спільні та відмінні риси германських, романських та слов'янських мов.

вміти:

- класифікувати мови відповідно до генеалогічної та морфологічної класифікацій;
- встановлювати ізоморфні та аломорфні особливості голосних/приголосних звуків, складів, морфем, спільних класів лексики, зокрема і фразеологізмів та синтаксичних одиниць, спільні й відмінні риси в системі простих і складних речень і членів речення та їх структури в італійській, англійській та українській мовах;

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Порівняльна лінгвістика та порівняльно-історичне мовознавство

Тема 1. Передумови виникнення порівняльної лінгвістики. (екстралінгвістичні та лінгвістичні чинники). Лінгвістична типологія.

Тема 2. Внесок Ф. Боппа, Я. Грімма, Р. Раска, О. Востокова у становлення порівняльної лінгвістики.

Тема 3. Сучасний стан та перспективи розвитку порівняльної лінгвістики на порівняльно-історичного мовознавства.

Змістовий модуль 2. Класифікація мов світу

Тема 1. Основні підходи до класифікації мов світу. Поняття прамови та проблеми її реконструкції. Мовні території.

Тема 2. Генеалогічна класифікація мов. Мовні сім'ї. Методи генеалогічної класифікації мов.

Тема 3. Морфологічна класифікація мов світу. Флективні, аглютинативні, ізолюючі, інкорпоруючі мови. Синтетичні та аналітичні мови.

Змістовий модуль 3. Індоевропейська група мов

Тема 1. Походження індоевропейців.

Тема 2. Класифікація індоевропейських мов. Романська, германська, слов'янська групи.

Змістовий модуль 4. Італійська, англійська, українська мови в системі порівняльного мовознавства

Тема 1. Лексичні та граматичні паралелі між англійською, італійською та українською мовами

Тема 2. Фонологічні/фонетичні, морфологічні, синтаксичні системи італійської, англійської української мов у порівняльному аспекті

Тема 3. Культурний контекст у площині різносистемних мов.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	У тому числі					Усього	У тому числі				
		л	п	Ла б	інд	с.р		л	п	ла б	ін д	с. р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Порівняльна лінгвістика та порівняльно-історичне мовознавство												
Тема 1. Передумови виникнення порівняльної лінгвістики. (екстралінгвістичні та лінгвістичні чинники). Лінгвістична типологія.	15	3	2			10						
Тема 2. Внесок Ф. Боппа, Я. Грімма, Р. Раска, О. Востокова у становлення порівняльної лінгвістики.	13	3	2			8						
Тема 3. Сучасний стан та перспективи розвитку порівняльної лінгвістики на	15	3	2			10						

порівняльно-історичного мовознавства.													
Усього за змістовий модуль 1	43	9	6			28							
Змістовий модуль 2. Класифікація мов світу													
Тема 1. Основні підходи до класифікації мов світу. Поняття прамови та проблеми її реконструкції. Мовні території.	17	4	3			10							
Тема 2. Генеалогічна класифікація мов. Мовні сім'ї. Методи генеалогічної класифікації мов.	17	4	3			10							
Тема 3. Морфологічна класифікація мов світу. Флективні, аглютинативні, ізолюючі, інкорпорууючі мови. Синтетичні та аналітичні мови.	18	4	4			10							
Усього за змістовий модуль 2	52	12	10			30							
Модуль 2													
Змістовий модуль 3. Індоевропейська група мов													
Тема 1. Походження індоевропейців.	16	3	3			10							
Тема 2. Класифікація індоевропейських мов. Романська, германська, слов'янська групи.	18	4	4			10							
Усього за змістовий модуль 3	34	7	7			20							
Змістовий модуль 4. Італійська, англійська, українська мови в системі порівняльного мовознавства													
Тема 1. Лексичні та граматичні паралелі між	17	4	3			10							

англійською, італійською та українською мовами												
Тема 2. Фонологічні/фонетичні, морфологічні, синтаксичні системи італійської, англійської української мов у порівняльному аспекті	17	4	3			10						
Тема 3. Культурний контекст у площині різносистемних мов.	17	4	3		2	8						
Усього за змістовий модуль 4	51	12	9		2	28						
Усього годин	180	40	32		2	106						

5. Самостійна робота

Організація самостійної роботи студентів передбачає:

- роботу з текстом лекцій (доповнення, підготовка відповідей на поставлені запитання, складання схем, таблиць);
- вивчення рекомендованої літератури (конспектування, анотації);
- підготовку до семінарських занять;
- виконання завдання для самостійної роботи

6. Індивідуальне завдання

1. A differenza dell'ucraino il significato aspettuale del verbo italiano si esprime per mezzo di:

- a) prefissi
- b) suffissi
- c) tempi
- d) costrutti

2. Il significato della determinazione può esprimersi in ucraino per mezzo di:

- a) pronome
- b) intonazione
- c) inversione
- d) ordine diretto delle parole

3. Il lessico italiano si distingue dell'ucraino per il ruolo più importante degli prestiti:

- a) francesi
- b) germanici

- c) inglesi
- d) slavi

4. La messa in risalto dell'elemento proposizionale si effettua in italiano per mezzo di:

- a) accento
- b) intonazione
- c) costruzione enfatica
- d) ordine delle parole

5. La parte del discorso più usata in funzioni secondarie nella lingua italiana è:

- a) sostantivo
- b) aggettivo
- c) verbo
- d) pronome

6. La formazione verbale caratterizzata dai tratti nominali in italiano è:

- a) forma temporale
- b) infinito
- c) participio
- d) gerundio

Підготувити презентацію на тему «Класифікація мов світу» (мовні сім'ї та групи за вибором)

7. Методи навчання

Практичний (вправи), наочний (таблиці, ілюстрації), словесний (лекції, пояснення, бесіди), конспектування, читання.

8. Методи контролю

У першому семестрі передбачається перевірка конспекту лекцій, відповіді на семінарах, підготовка та захист презентації, контрольний тест.

Максимальна кількість балів – 100.

З них:

1. Участь у семінарських заняттях – 60 балів
2. Контрольний тест – 20 балів
3. Підготовка та захист презентації – 20 балів

У другому семестрі передбачена перевірка конспекту лекцій, індивідуального завдання (тесту), відповіді на семінарах, іспит

Максимальна кількість балів – 100.

З них:

1. Участь у семінарських заняттях – 42 бала
2. Індивідуальне завдання - 8 балів
3. Іспит – 50 балів

Перелік питань, що виносяться на іспит

1. Що вивчає порівняльна лінгвістика.
2. Що зумовило розвиток порівняльних лінгвістичних студій.
3. Генеалогічна класифікація індоєвропейських мов.
4. Класифікація германських мов.

5. Класифікація романських мов.
6. Класифікація слов'янських мов.
7. Поняття прамови.
8. Морфологічна класифікація мов.
9. Флективні, аглютинативні, ізолюючі, інкорпуючі мови.
10. Синтетичні та аналітичні мови.
11. Морфологічні відмінності та спільні риси італійської, англійської, української мов
12. Фонологічні/фонетичні відмінності та спільні риси італійської, англійської, української мов
13. Граматичні відмінності та спільні риси італійської, англійської, української мов
14. Синтаксичні відмінності та спільні риси італійської, англійської, української мов
15. Відмінності та спільні риси італійської, англійської, української фразеології
16. Екстралінгвістичні чинники в порівняльній лінгвістиці.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

I семестр

Поточне тестування та самостійна робота						Контрольний тест	Презентація	Сума
Змістовий модуль 1.			Змістовий модуль 2					
10	10	10	10	10	10	20	20	100

II семестр

Поточне тестування та самостійна робота					Індивідуальне завдання	Іспит	Сума
Змістовий модуль 3.		Змістовий модуль 4					
8	8	9	9	8	8	50	100

T1, T2 ... T9 – теми.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Опорні конспекти лекцій, таблиці, вправи.

11. Рекомендована література

Базова:

1. Булаховський Л. А. Нариси з загального мовознавства. К., 1965. 245 с.
2. Граматика сучасної української літературної мови. Морфологія / Вихованець І. Р., Городенська К. Г., Загнітко А. П., Соколова С. О.; за ред. К. Г. Городенської. Київ, 2017. 752 с.
3. Жлуктенко Ю. О. Порівняльна граматики англійської та української мов. Київ, 1960. 160 с.
4. Жовтобрюх М. А., Кулик Б. М. Курс сучасної української літературної мови: підруч. для філол. ф-ів пед. ін.-ів. Київ, 1972. Ч. 1. 402 с.
5. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов. Київ, 1995. 238 с.
6. Репина Т. П. Сравнительная типология романских языков. С.-Петербург, 1996. 280 с.
7. Сучасна українська літературна мова / за ред. А. П. Грищенка. Київ, 2002. 440 с.
8. Сучасна українська літературна мова: Морфологія / під заг. ред. І. К. Білодіда. Київ, 1969. 588 с.
9. Crystal D. The Cambridge encyclopedia of the English language. London, New York, Sydney, Toronto, 1998. 491 p.
10. Dardano M., Trifone P. Grammatica italiana con nozioni di linguistica. Bologna, 1995. 825 p.
11. Jespersen O. Essentials of English grammar. Abingdon, 1933. 400 p.
12. Manna F. Lingua Italiana. Grammatica per la Scuola Media / Guida didattica-practica. Milano, 1973. 479 p.
13. Monti L., Sturani E. Gramatica e vita. Torino, 1993. 722 p.
14. Pittano G. Conoscere la lingua. Roma, 1989. 799 p.

Допоміжна:

1. Винницький В. М. Наголос у сучасній українській мові. Київ, 1984. 160 с.
2. Удовченко Г. М. Словосполучення в сучасній українській літературній. Київ, 1968. 227 с.
3. Renzi L., Salvi G., Cardinaletti A. Grande grammatica italiana di consultazione. Bologna, 2001. 644 p.
4. Sweet H. A new English grammar logical and historical. Oxford, 1900. 534 p.